

Itä-Uudenmaan palvelujen järjestäminen -lautakunnalle

## **ITÄ-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEEN HENKILÖKOHTAISEN AVUSTAJAN TYÖNANTAJAOPAS**

### **Henkilökohtaisten avustajien palkanmaksun ja työsuhteen soveltamisohje**

Itä-Uudenmaan vammaisneuvoston lausunto

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua soveltamisohjeesta sekä joustavuudesta kireään lausuntoaikataulun suhteen. Kuitenkin on kohtuutonta, että lausuntopyyntö saapui vasta 12.12. Neuvostolla oli siis juhlapäivät sekä aatto- ja perjantai-illat pois lukien vain 7 arkipäivää/-iltaa aikaa koota lausuntoa. Henkilökohtainen apu on yksi tärkeimmistä vammaispalveluista ja neuvosto toivoo, että siihen liittyvien ohjeiden laatimiseen ja lausumiseen olisi käytettävissä riittävästi resursseja ja aikaa.

Ohje on laadittu vanhan vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin, joissa on kolmen vuoden siirtymäaika. Uusi laki astui voimaan 1.1.2025, mutta tämä vanhan lain mukainen ohje hyväksytään vasta lain jo muututtua. Ohje on ollut syytä päivittää, mutta sekaannusten välttämiseksi vammaisneuvosto ehdottaa, että tieto vanhasta laista lisätään ohjeeseen jo etusivulle helposti havaittavaksi.

Vammaisneuvosto on tyytyväinen siitä, että neuvoston edustajat on kutsuttu mukaan vammaispalvelujen soveltamisohjeen laatimiseen. Soveltamisohje ja sen mahdolliset liitteet tullaan työryhmässä päivittämään uuden vammaispalvelulain mukaisiksi. Siksi neuvosto ei tässä lausunnossa ota tarkemmin kantaa uuden lain tuomiin muutostarpeisiin. Esimerkiksi nyt vain ohjeen kohta 3.1.2. joka ei vastaa uuden lain tekstiä:

**Ohje:** Avustajana ei voi toimia vaikeavammaisen henkilön puoliso, lapsi, vanhempi tai isovanhempi, ellei sitä erityisen painavasta syystä ole pidettävä vaikeavammaisen henkilön edun mukaisena (esimerkiksi äkillinen avuntarve tai vammaan tai pitkäaikaissairauteen liittyvät erityiset syyt).

**VPL 675/2023:** Henkilökohtaisena avustajana voi erityisestä syystä toimia vammaisen henkilön perheenjäsen, jos se on vammaisen henkilön edun mukaista.

Ohjeessa on huomattava määrä isompia ja pienempiä puutteita ja suoranaisia virheitä ja lainvastaisuuksia. Vammaisneuvoston mielestä on huolestuttavaa, että ohje perustuu 15 vuotta vanhaan, vuonna 2010 julkaistuun PomOppaaseen, josta ei edes löydy päivitettyä versiota.

Vammaisneuvosto kiinnittää erityistä huomiota ja huolta siihen, että Heta-liitto mainitaan joissakin kohdin, mutta ei läheskään kaikissa. Ellei asiaa korjata, muodostuu oppaan lukijalle hyvin helposti väärä käsitys siitä, että oppaaseen olisi kirjattu kaikki asiat, joissa HetaTES poikkeaa lakisääteisistä määräyksistä. Kaikkia kohtia ei ole ehkä huomattu kirjata vammaisneuvoston lausuntoonkaan. Neuvoston mielestä olisi varmintä ja helpointa konsultoida asiassa Heta-liittoa. Voisi myös olla toimiva ratkaisu laatia oppaasta erillinen versio Heta-liiton jäsenille, koska siitä voitaisiin jättää pois hämmennystä herättävät ristiriitaisuudet.

Neuvoston yksityiskohtaiset kommentit on kirjattu liitteenä olevaan tiedostoon ohjeluonnoksesta.

Itä-Uudenmaan vammaisneuvosto